

POSTANOWIENIE

Dnia 2 września 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Krzysztof Wiak (przewodniczący)

SSN Joanna Lemańska

SSN Aleksander Stępkowski (sprawozdawca)

w sprawie ze skargi P. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością Spółki komandytowej z siedzibą w G.

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Katowicach w sprawie o sygn. V AGa 293/23,

z udziałem Skarbu Państwa - Prezesa Sądu Apelacyjnego w Katowicach

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 2 września 2025 r.,

- 1. stwierdza, że przed Sądem Apelacyjnym w Katowicach w sprawie o sygn. V AGa 293/23 nastąpiła przewlekłość postępowania;**
- 2. zaleca Sądowi Apelacyjnemu w Katowicach wyznaczenie posiedzenia w sprawie o sygn. V AGa 293/23 w terminie trzech miesięcy od dnia zwrotu akt postępowania;**
- 3. przyznaje skarżącej P. Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością Spółce komandytowej z siedzibą w G. od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Katowicach sumę pieniężną w wysokości 2500 (dwóch tysięcy pięciuset) złotych za okres od 5 października 2020 r. do 2 września 2025 r.;**
- 4. oddala skargę w pozostałym zakresie.**

5. zasądza od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Katowicach na rzecz skarżącej P. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością Spółki komandytowej z siedzibą w G. kwotę 257 (dwieście pięćdziesiąt siedem) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu skargowym wraz z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia niniejszego postanowienia zobowiązanemu do dnia zapłaty;
6. nakazuje zwrócić ze Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Katowicach na rzecz skarżącej P. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością Spółki komandytowej z siedzibą w G. kwotę 200 (dwustu) złotych uiszczoną tytułem opłaty od skargi;

Joanna Lemańska Krzysztof Wiak Aleksander Stępkowski

UZASADNIENIE

Pismem z 28 maja 2025 r. (data nadania) P. Sp. z o.o. Sp.k. z siedzibą w G. (dalej: „skarżąca”, „powódka”) wniosła do Sądu Najwyższego – za pośrednictwem Sądu Apelacyjnego w Katowicach – skargę na przewlekłość w postępowaniu sądowym toczącym się przed Sądem Apelacyjnym w Katowicach pod sygn. V AGa 293/23.

Skarżąca, zastępowana przez profesjonalnego pełnomocnika, wniosła o:

1. stwierdzenie, że w postępowaniu apelacyjnym toczącym się przed Sądem Apelacyjnym w Katowicach, pod sygn. akt V AGa 293/23 wystąpiła przewlekłość postępowania,
2. zasądzenie od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Katowicach na rzecz skarżącej kwoty 5000,00 zł (pięć tysięcy złotych),
3. nakazanie Sądowi Apelacyjnemu w Katowicach podjęcie niezbędnych działań do zakończenia postępowania, w szczególności wyznaczenia terminu rozprawy,

4. zasądzenie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych,

5. nakazanie zwrotu na rzecz skarżącej opłaty od skargi.

W uzasadnieniu skargi podniesiono m.in., że ostatnią czynnością Sądu Apelacyjnego w sprawie było doręczenie powódce 2 stycznia 2024 r. repliki pozwanej na odpowiedź na apelację, od czasu otrzymania powyższego pisma Sąd Apelacyjny nie podjął żadnych czynności (przez okres ponad roku), a w kwietniu 2025 r. skarżąca zwróciła się do Sądu Apelacyjnego z prośbą o pilne rozpoznanie sprawy, który to wniosek pozostał bez odpowiedzi.

Prezes Sądu Apelacyjnego w Katowicach w odpowiedzi na skargę wniośł o jej oddalenie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

1. Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (tekst jedn. Dz.U. z 2023 r. poz. 1725, dalej: „ustawa o skardze na przewlekłość postępowania”) – strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania). Na mocy art. 2 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania, dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie albo czynności podjętych przez prokuratora prowadzącego lub nadzorującego postępowanie przygotowawcze w celu zakończenia postępowania przygotowawczego lub czynności podjętych przez sąd lub komornika sądowego w celu przeprowadzenia i zakończenia sprawy

egzekucyjnej albo innej sprawy dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego. Dokonując tej oceny, uwzględnia się łączny dotychczasowy czas postępowania od jego wszczęcia do chwili rozpoznania skargi, niezależnie od tego, na jakim etapie skarga została wniesiona, a także charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej złożoności, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania. Stosownie do art. 5 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania, skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiła przewlekłość postępowania, wnosi się w toku postępowania w sprawie.

2. Utrwalone orzecznictwo Sądu Najwyższego wskazuje, że o przewlekłości postępowania apelacyjnego można zasadniczo mówić w przypadku bezczynności sądu drugiej instancji polegającej na niewyznaczeniu rozprawy apelacyjnej w ciągu 12 miesięcy od daty wpłynięcia apelacji (por. postanowienia Sądu Najwyższego z: 12 maja 2005 r., III SPP 96/05, OSNP 2005, nr 23, poz. 384; 13 grudnia 2018 r., I NSP 62/18; 24 stycznia 2019 r., I NSP 87/18; 27 marca 2019 r., I NSP 88/18; 5 kwietnia 2022 r., I NSP 66/22). Nie oznacza to jednak, że w każdym przypadku, w którym przekroczony został okres 12 miesięcy, w czasie których nie wyznaczono terminu rozprawy, automatycznie następuje przewlekłość postępowania w rozumieniu ustawy. Ocena spełnienia obowiązku rozpoznania sprawy w rozsądnym terminie zależy od konkretnych okoliczności, a zatem wymaga uwzględnienia wielu czynników wpływających na tok postępowania. Powyższe oznacza, że przewlekłość postępowania ocenia się w każdej sprawie w sposób indywidualny, z uwzględnieniem wymienionych okoliczności.

3. Z analizy akt sprawy wynika, że wpłynęły one do Sądu Apelacyjnego w Katowicach 14 czerwca 2023 r. Sąd Apelacyjny podejmował czynności mające na celu nadanie biegu apelacji przez doręczenie odpisu. Zgodnie z Raportem Losowania sprawę przydzielono 14 lutego 2024 r. Sędziemu Referentowi. Zarządzeniem z 16 lutego 2024 r. akta przedłożono na kalendarz spraw oczekujących na wyznaczenie terminu rozprawy. Dnia 11 kwietnia 2025 r. pełnomocnik powódki wniósł o pilne rozpoznanie sprawy, wskazując, że od dnia

wniesienia odpowiedzi na apelację minęło ponad 1,5 roku, a w dalszym ciągu nie wyznaczono nawet terminu rozprawy.

Powyższa sekwencja zdarzeń – przy jednoczesnym uwzględnieniu objętości akt sprawy sądu pierwszej instancji, które w momencie przekazania do Sądu Apelacyjnego liczyły niepełne 4 tomy – przemawia za uznaniem, że sporne postępowanie apelacyjne o sygn. V AGa 293/23 toczyło się dłużej, niż to było konieczne dla prawidłowego wyjaśnienia wszystkich okoliczności faktycznych i prawnych, istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy.

Z tego względu, Sąd Najwyższy stosownie do art. 12 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość, stwierdza, że w postępowaniu toczącym się przed Sądem Apelacyjnym w Katowicach pod sygn. V AGa 293/23 doszło do przewlekłości postępowania.

Uwzględniając skargę, zgodnie z art. 12 ust. 4 i ust. 5 pkt 1 ustawy o skardze na przewlekłość, Sąd Najwyższy przyznał na rzecz Skarżącej od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Katowicach sumę pieniężną w kwocie 2500 zł.

Orzekając o przyznaniu skarżącemu od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Katowicach sumy pieniężnej w wysokości 2000 zł, Sąd Najwyższy uwzględnił, iż zgodnie z art. 12 ust. 4 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania, minimalna wysokość sumy pieniężnej, jaką należy zasądzić od Skarbu Państwa na rzecz skarżącego, wynosi 500 zł za każdy rok dotychczasowego trwania postępowania, niezależnie od tego, ilu etapów postępowania dotyczy stwierdzona przewlekłość. Jednocześnie suma pieniężna nie może być niższa niż 2000 zł. Ponieważ postępowanie w niniejszej sprawie rozpoczęło się w 2020 r. (wniesienie pozwu do Sądu Okręgowego w Katowicach), na rzecz skarżącego od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Katowicach należy zasądzić kwotę 2500 zł.

Jednocześnie Sąd Najwyższy nie znalazł podstaw do przyznania skarżącemu żądanej przez niego kwoty 5000 zł.

Sąd Najwyższy dostrzega jednocześnie narastanie systemowego problemu, przekładającego się w oczywisty sposób na znaczne wydłużenie czasu rozpoznawania spraw w sądach powszechnych, a polegającego na wstrzymywaniu się przez Ministra Sprawiedliwości z ogłaszaniem nowych

obwieszczeń o wolnych stanowiskach sędziowskich, a tym samym na zablokowaniu procesu rekrutacji sędziów w sądach powszechnych. W połączeniu z nieuniknionym przechodzeniem sędziów w stan spoczynku – skutkuje to dynamicznym wzrostem liczby wakatów w polskich sądach i nadmiernym obciążeniem sędziów pozostających w służbie, a tym samym narastaniem systemowych dysfunkcji wymiaru sprawiedliwości wyrażających się w przewlekłości toczących się postępowań. Zaniechania w zapewnieniu właściwej obsady sędziowskiej stanowią istotne źródło nadmiernej długości postępowań sądowych w Polsce, wprost i bezpośrednio wpływając na pogłębienie problemu systemowej przewlekłości postępowań.

Z akt sprawy V AGa 293/23 Sądu Apelacyjnego w Katowicach nie wynika, aby w chwili wniesienia skargi na przewlekłość postępowania został wyznaczony termin posiedzenia w sprawie. Dlatego Sąd Najwyższy, w pkt 2 sentencji postanowienia, na podstawie art. 12 ust. 3 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania, zalecił Sądowi Apelacyjnemu w Katowicach wyznaczenie terminu rozprawy w terminie 1 miesiąca od dnia zwrotu akt postępowania.

O zwrocie uiszczonej przez skarżącą opłaty w kwocie 200 zł Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 17 ust. 3 ustawy o skardze na przewlekłość. O kosztach postępowania skargowego (w tym opłacie skarbowej od złożenia dokumentu stwierdzającego udzielenie pełnomocnictwa w kwocie 17 zł) orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i § 1¹ w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c. i w zw. z art. 8 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania oraz § 14 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (tekst jedn. Dz.U. 2023, poz. 1964), zasądzając od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Katowicach na rzecz skarżącej kwotę 257 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

Joanna Lemańska Krzysztof Wiak Aleksander Stępkowski

[K.O.]

[a.]